

Borlänge kommun 781 81 Borlänge

Länsstyrelsen Dalarnas län
dalarna@lansstyrelsen.se
Ert diarienummer: 11356-2024
Ert datum: 2024-10-28

Datum	Borlänge kommun
2024-11-13	planmark@borlange.se
Vårt diarienummer	0243-740 00
2023/1846	

Överklagan av planeringsbesked för skola inom Romme i Borlänge kommun

Länsstyrelsen har den 2024-10-28 lämnat ett negativt planeringsbesked till kommunen gällande skola inom Romme. Kommunen överklagar härmed Länsstyrelsens Planeringsbesked för skola inom Romme i Borlänge kommun, Länsstyrelsens dnr 11356-2024, beslutsdatum 2024-10-28.

Kommunen vill att Länsstyrelsens bedömning avseende riksintresse och människors hälsa och säkerhet ändras till en sammanvägd bedömning som även beaktar kommunens anspråk på marken. Utifrån planeringsstrukturen i området, samordning med fritidsaktiviteter, säkra skolvägar, hållbart resande, trygghet och hushållning med mark, energi och resurser är den befintliga platsen den bästa, vilket borde vägts in i Länsstyrelsens prövning.

Länsstyrelsen har i sin prövning inte beaktat de brister i Trafikverkets underlag som kommunen påtalade i underlaget till begäran, eller att det saknas underlag för att avgöra att risk för tredje man vid en flygolycka är oacceptabel, då ingen kvantitativ beräkningsmodellering har gjorts. Länsstyrelsen anses inte heller ha fullgjort sitt uppdrag i att sammanväga de statliga och kommunala intressena i prövningen, där Länsstyrelsen även förväntas beakta kommunens behov av att tillgodose behovet av skola och en långsiktig hushållning med mark och vatten.

Om riksintresseinstrumentet

Riksintressen som pekas ut enligt Miljöbalken 3 kap utgör anspråk. I Boverkets vägledning till riksintressemyndigheterna från 2017 står att dessa hushållningsbestämmelser i grunden är ett uttryck för planering och avsikten är att innehållet i bestämmelserna ska

utvecklas i planeringsprocesser som kommunerna driver. Riksintresseanspråken ska vara aktuella och välgrundade.

I SOU 2015:99 konstateras följande utifrån gällande lagstiftning: Att ett område bedöms vara av riksintresse betyder inte att det faktiskt är av riksintresse, det avgörs slutligen vid ett beslut i ett ärende enligt anknuten lagstiftning. Överväganden om användning av mark- och vattenområden behöver göras utifrån en helhetssyn som främjar att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.

Skäl för överklagan

Bedömning av huruvida riksintresset tillgodoses ska utifrån PBL 11 kap 10§ göras av Länsstyrelsen, inte Trafikverket, eller Försvarmakten. Riksintressemyndigheten ska förklara skälen för riksintresseanspråket, det beskrivs bland annat i SOU 2015:99.

Ett riksintresse är inte ett stoppområde där ingenting får ske. Har ansvarig myndighet tydliggjort vilka värden och egenskaper som anspråket grundas på och kommunen respekterar dessa värden i en förändringsprocess, finns det ofta goda förutsättningar att genomföra åtgärder på ett sådant sätt att områdets värden inte skadas påtagligt, skriver Boverket på sin hemsida.

I underlaget för begäran presenterar kommunen jämförelser med andra svenska flygplatser där markanvändning för besöksanläggning och handel har kunnat medges i närhet till flygplats som är utpekad som riksintresse av Trafikverket, exempel är Visby, Bromma och Umeå. Kommunen yrkar på en likabehandling från staten. I planeringsbeskedet har Länsstyrelsen inte på ett tydligt sätt motiverat varför den föreslagna markanvändningen innebär påtaglig skada på riksintresse för kommunikation.

I planeringsbeskedet hänvisar Länsstyrelsen till en funktionsbeskrivning av riksintresse kommunikation som inte överensstämmer med Trafikverkets gällande värdebeskrivning. Borlänge flygplats är enligt Trafikverkets förteckning från 2023 (beslut 2023-11-23, TRV 2023/58402) utpekad som riksintresse kommunikation enbart utifrån kriteriet *alternativ flygplats*. Därmed ska den i övrigt förekommande flygtrafiken på flygplatsen inte omfattas av riksintresse för kommunikationer.

Trots att det redogörs för ett mycket begränsat flygtrafikbehov görs i Trafikverkets riksintresseprecisering ingen anpassning av Trafikverkets generella schablon. Det saknas också motiv till schablonen. Trafikverkets beskrivning av riksintresseanläggningens behov är bristfällig, det saknas beskrivning som ger kommunen förutsättningar att använda marken som omger den aktuella anläggningen. Försvarmaktens riksintresse för totalförsvaret beskrivs inte över huvud taget på grund av sekretess. Kommunen anser att planeringsbeskedet innebär en oacceptabel inskränkning i den kommunala planeringen av marken i området.

Bedömning av hälsa och säkerhet ska utifrån PBL 5 kap 10 f § göras av Länsstyrelsen, inte Trafikverket. Kommunen motsätter sig att förslaget avfärdas utifrån enbart en kvalitativ bedömning, och det saknas idag underlag för att göra en *kvantitativ* bedömning av risk för människors hälsa och säkerhet. I underlaget för begäran föreslår kommunen att en ny riskanalys ska tas fram. Modellen för riskanalys som kommunen föreslår har använts vid

riksintresseprecisering av Bromma flygplats och innebär att risken för tredje man vid en flygolycka beräknas med avseende på individrisk. Enligt DNV som ofta tillämpas vid t ex farligt gods-led, kan risk lägre än $1 \cdot 10^{-7}$ anses acceptabel. Den föreslagna riskanalysen ersätter då den riskutredning för Borlänge flygplats som kommunen lät ta fram 2021.

Länsstyrelsen har ett ansvar för att göra en sammanvägd bedömning av den kommunala planeringens behov och statens intresse. I Boverkets rapport (2021) utifrån ett regeringsuppdrag om översyn av riksintresseanspråk står att: När riksintressena kodifierades i lag för mer än trettio år sedan var uppfattningen att riksintresseanspråken vilade på ett gediget kunskapsunderlag. Länsstyrelserna hade en betydande planeringsverksamhet och det fanns en upparbetad dialog mellan stat och kommun om de statliga anspråken. Idag ser verkligheten annorlunda ut. Även SKR beskriver problembilden i sina publikationer Riksintressen 2.0 (2022) och Grus i planeringsmaskineriet (2023).

Det framgår inte av planeringsbeskedet hur Länsstyrelsen avser att bistå kommunen i att tillgodose behovet av skola inom området. Utifrån planeringsstrukturen i området, samordning med fritidsaktiviteter, säkra skolvägar, hållbart resande, trygghet och hushållning med mark, energi och resurser är den befintliga platsen den bästa, vilket borde vägts in i Länsstyrelsens prövning.

BORLÄNGE KOMMUN